

SUMARI

COMENTARI DE CONFERÈNCIES

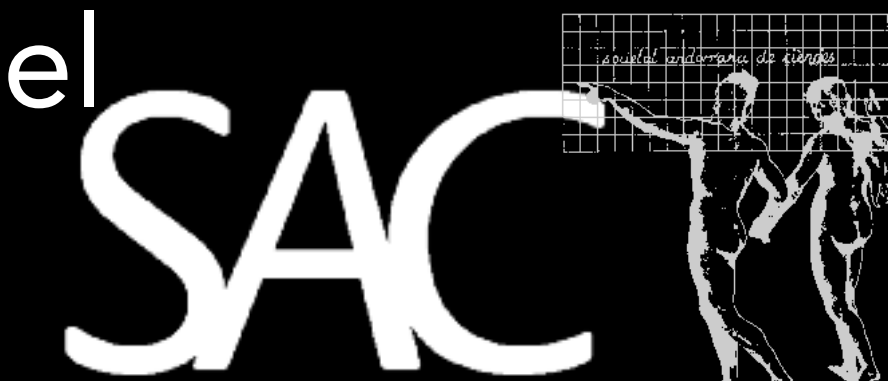
**El genoma de John Craig Venter
va ser a Andorra**
per Àngels Mach i Buch

ACTIVITATS A L'UCE
**Manuel Viusà homenatjat a Prada en el marc
de la XLII Universitat Catalana d'Estiu 2010**
per AMB

CONVENIS
**Conveni marc de reconeixement
i col·laboració entre l'Institut
d'Estudis Catalans i la Societat
Andorrana de Ciències**

COMENTARI DE CONFERÈNCIES
**A l'entorn de la conferència
"Les conseqüències del Tractat dels
Pirineus [1659] per a Andorra
i el territori pirinenc català"**
per Pere Caveró i Muñoz

AGENDA DE LA SAC

BUTLLETÍ CULTURAL NÚM. 150 JULIOL-AGOST 2010

EDITORIAL

Per Antoni Pol i Solé

Representant de la SAC a la Fundació
Universitat Catalana d'Estiu

Andorra i els seus ciutadans és el tema que planteja enguany la Societat Andorrana de Ciències per al proper 21 d'agost en la 23a Diada andorrana, dins la XLII Universitat Catalana d'Estiu de Prada de Conflent, per aportar una peça més en la seva particular reflexió sobre el trencaclosques de la constitució social de la nova Andorra.

Si en la 20a Diada (2007) es va tocar *Andorra i el seu capital social* i en la 21a (2008) *L'andorranitat*, i en les 14enes jornades de la SAC (2008) *Els valors de la societat andorrana avui*, el tema d'enguany vol ser un pas més en aquest repensar-se col·lectivament que es va iniciar en la 3a Diada (1990) amb *La identitat nacional* i que va continuar en la 7a Diada (1994) amb *Andorra i la catalanitat*.

Una reflexió que no s'acabarà aquí, ja que cal encara posar sobre la taula molts altres aspectes i matisos abans que un ampli consens nacional acabi encaixant de nou totes les peces que configuren i necessita la societat andorrana d'avui per funcionar amb eficiència i progressar cap al futur.

L'ciudadà entès en el seu sentit més ampli de ciutat, de la ciutat-estat que formem i que tant li agrada recordar-nos a l'Antoni Morell.

I no en el sentit de ciutadania o d'aquell que pertany a una comunitat política erigida en Estat. Ni tampoc en el sentit de nacionalitat o d'aquell que pertany a una comunitat nacional determinada.

Més enllà de totes les accepcions històriques que ha comportat el terme ciudadà, cal pensar en la de l'edat moderna, en entendre l'Estat com a ciutat més gran i que entenia el ciudadà com a súbdit de l'Estat. I sobretot, a partir de la Revolució Francesa amb l'associació del mot a la idea de llibertat i entendre el ciudadà com a gestor de la voluntat col·lectiva, oposat al súbdit com a subjecte passiu de les decisions de l'Estat.

I aquí ja s'entra en la dualitat de l'individu i la societat. Andorra com a societat i els ciutadans com a individus que la constitueixen i li donen sentit.

En paraules de José Luis Sampedro, l'individu constitueix la societat i alhora la societat és fonamental com a constituïdora de l'individu.

I malgrat que la societat avui sigui individualista i economicista ens trobem al final d'un cicle, d'una etapa o d'un model de societat que hem de saber reformular i regenerar sobre uns principis nous i en ràpida evolució, que han d'incorporar l'individu amb els seus valors humans.

Com bé diu Sampedro els problemes de la independència entre individu i societat són problemes culturals, no naturals. I en ser així tenim l'oportunitat de l'acció, per fer evolucionar la nostra imaginació i la nostra conceptualització molt més ràpidament.

(Continua a la pàgina 3)

Andorra i els seus ciutadans

El genoma de John Craig Venter va ser a Andorra

Per Àngels Mach Buch

Sòcia núm. 39

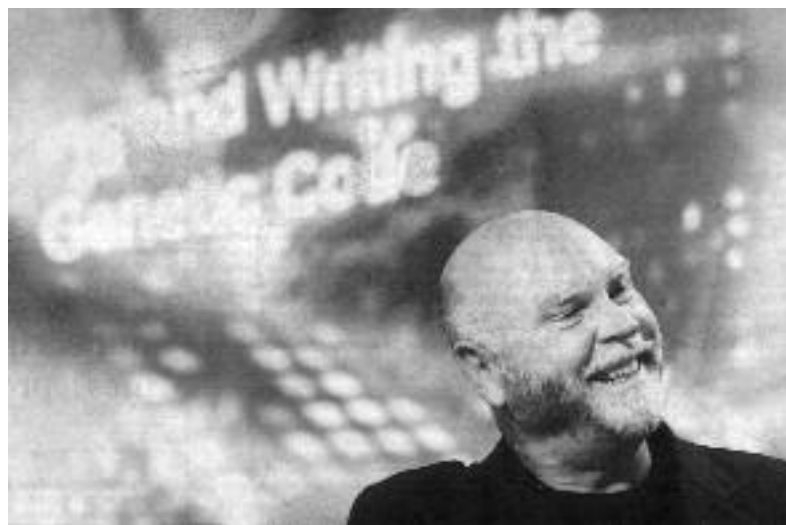
El 15 de desembre del 2008 al migdia, a l'Auditori Nacional d'Andorra, a Ordino, John Craig Venter va rebre el primer premi Carlemany de ciències. Al Carlemany de novel·la que havia instituït el Govern el 1994 junt amb les editorials Enciclopèdia Catalana, Columna i Proa, i que en la quinzena edició va rebre Antoni Pladevall, el 2008 es van afegir altres modalitats internacionals a aquest premi i, junt amb el premi de les ciències obtingut pel científic nord-americà, es va lliurar el premi a l'acció humanitària a l'arquebisbe sud-africà Desmond Tutu; el de literatura a l'escriptor Juan Marsé i el de les arts al director de teatre britànic Declan Donnellan, després d'una intensa deliberació i la justificació dels jurats corresponents.

L'acte va ser retransmès en directe per RTVA i en diferit pel canal 33, i va ser presentat pel periodista Josep Puigbò i la directora de l'Escena Nacional d'Andorra, Ester Nadal. Durant l'acte es va poder escoltar un fragment de l'òpera *El somni de Carlemany*, de Sergio Rendine, interpretat per la soprano Marta Garcia.

Venter ha rebut molts guardons a tot el món per la seva aportació a la ciència; menys d'un any després el president Obama el va condecorar amb la medalla nacional dels Estats Units. No es podia deixar passar l'oportunitat de demanar al Dr. Venter una xerrada a l'entorn de la seva recerca i molt amablement el mateix vespre ens va explicar la seva trajectòria de manera entenedora i assequible a tots els públics, amb traducció simultània de l'anglès al català. Durant una hora, de forma brillant, ens va mostrar com havia aconseguit desxifrar el codi genètic del genoma i com s'estava intentant poder escriure'l al laboratori, i per tant modificar el que existeix a la natura, o crear nous organismes. Poc ho hauríem pogut imaginar quan l'any 2000 l'editorial d'El SAC del setembre es feia ressò de la publicació conjuntament del mapa del genoma humà per part de Craig Venter,

Juan Marsé, Declan Donnellan, John Craig Venter i Desmond Tutu al lliurament dels Premis Carlemany

J. Craig Venter durant la conferència From Reading to Writing the Genetic Code (El pas de la lectura a l'escriptura del genoma)

aleshores líder de la companyia privada Celera Genomics, i per part d'un projecte públic. El 2007 Venter publicava el seu propi genoma a la revista *PLoS Biology* i James Watson, el 2008, feia públic el seu a la revista *Nature*.

Venter al llarg de quaranta anys de la seva carrera científica s'ha fet moltes preguntes i les ha intentat resoldre o buscar els mitjans per a intentar-ho. Els darrers vint anys s'ha dedicat a digitalitzar la biologia i els mitjans tecnològics –tant la bioquímica com la informàtica han evolucio-

nat ràpidament– per poder assolir la lectura del codi genètic.

Actualment el seu laboratori, Synthetic Genomics, té més de 400 investigadors, però no sempre li ha estat fàcil poder recórrer el camí per aconseguir el finançament per als seus projectes. Només cal llegir el seu llibre divulgatiu *La vida descodificada: crònica d'una aventura científica apassionant, la interpretació del genoma humà* (Editorial Espasa) per adonar-se'n.

Va seqüenciar els genomes del bacteri *Haemophyllus influenzae*, de la mosca de la fruita, de la rata i del ratolí, i seguidament el genoma de l'ésser viu més petit, el *Mycoplasma genitalium*, l'ADN del qual conté 482 gens, i el genoma humà, que en conté 23.000. L'equip de Venter va seqüenciar el seu genoma i va observar que com que el material genètic dels humans prové dels dos progenitors les variacions de gens entre individus són més substancials del que s'imaginava, perquè hi ha variants heterozigòtiques i d'altres. S'han comparat genomes i s'ha comprovat que les diferències no tenen a veure amb la raça, sinó que cada individu és únic, i conèixer el seu codi genètic pot ajudar la medicina a poder prevenir o guarir les malalties que pugui patir, en poder personalitzar els tractaments.

Venter també va dedicar esforços a descobrir nous organismes del medi ambient recollint mostres d'aigua del mar cada 200 milers, primer al mar dels Sargassos, on pensava que hi havia relativament poca vida microscòpica, i després recorrent arreu del món durant tres anys en un vaixell, seqüenciant l'ADN del codi genètic de tots els organismes de l'aigua, i van descriure uns sis milions de nous gens el 2007, que són consultables a Internet, i que a hores d'ara deuen ser moltíssimes més.

Un cop havia investigat i identificat aquests codis genètics es va preguntar quin és el nombre més petit de gens que poden fer funcionar una cèl·lula tenint en compte també l'entorn que l'envolta. Tenint el codi genètic es podien fer combinacions per obtenir fragments petits

John Craig Venter, Juli Minoves i Àngels Mach a l'inici de la presentació de la conferència

de genoma sintètic i anar-los superposant per obtenir fragments més grans, i amb marques d'aigua es podia comprovar que no era el natural sinó un nou ADN actiu, i va funcionar fins a 7000 lletres. Aleshores hi va afegir llevat per poder obtenir peces més grans. La molècula artificial més gran descrita, és a dir dissenyada, sintetitzada i seqüenciada per Venter, conté 582.970 lletres en el seu codi genètic (el 2008). Aleshores calia que pogués seguir creixent, i se'ls va acudir poder canviar el contingut d'ADN i van aconseguir aïllar un cromosoma d'una cèl·lula, extreure'n les proteïnes, afegir-hi gens i transferir-lo a un altre tipus de cèl·lula, tot tenint el codi complet dels dos cromosomes. Els enzims de restricció li van proporcionar noves eines en aquest sentit.

Finalment el Dr. Venter va explicar com

la biologia pot solucionar els problemes derivats de l'explosió demogràfica dels darrers anys. Per poder fer front a la manca d'aliments, d'aigua potable i combustibles està desenvolupant noves tecnologies per convertir el CO₂ en excés del medi ambient en biocombustibles o productes químics, mitjançant algues que transformen el CO₂ en metà. També està investigant el tractament de tumors sòlids cancerosos injectant bacteris anaeròbics i la fabricació d'una vacuna per a la meningitis B utilitzant una tecnologia similar.

El científic John Craig Venter va captivar i aconseguir mantenir l'interès de tot el públic durant una hora com si realment tot el camí recorregut de la ciència els darrers anys per aconseguir llegir i escriure el genoma hagués sigut tan fàcil com les seves explicacions.

EDITORIAL

(Ve de la pàgina 1)

Les institucions i els ciutadans, l'escola com a formadora de ciutadans, els joves ciutadans, l'evolució dels ciutadans, la sostenibilitat social, drets i ciutadania, incidència de l'economia en els ciutadans, ideologia i ciutadania, la psicologia i els ciutadans, informació i formació dels ciutadans, la marginació ciutadana, la ciutadania global, l'emigració i la ciu-

tadania, la ciutadania identitària, l'imaginari col·lectiu, els valors ciutadans, la transformació ciutadana, la percepció de la ciutadania, el paper dels mitjans de comunicació en la informació ciutadana, la solidaritat i ciutadania, els trets de la ciutadania andorrana, els problemes del ciutadans... són part de les qüestions. Quins ciutadans té Andorra i quins en

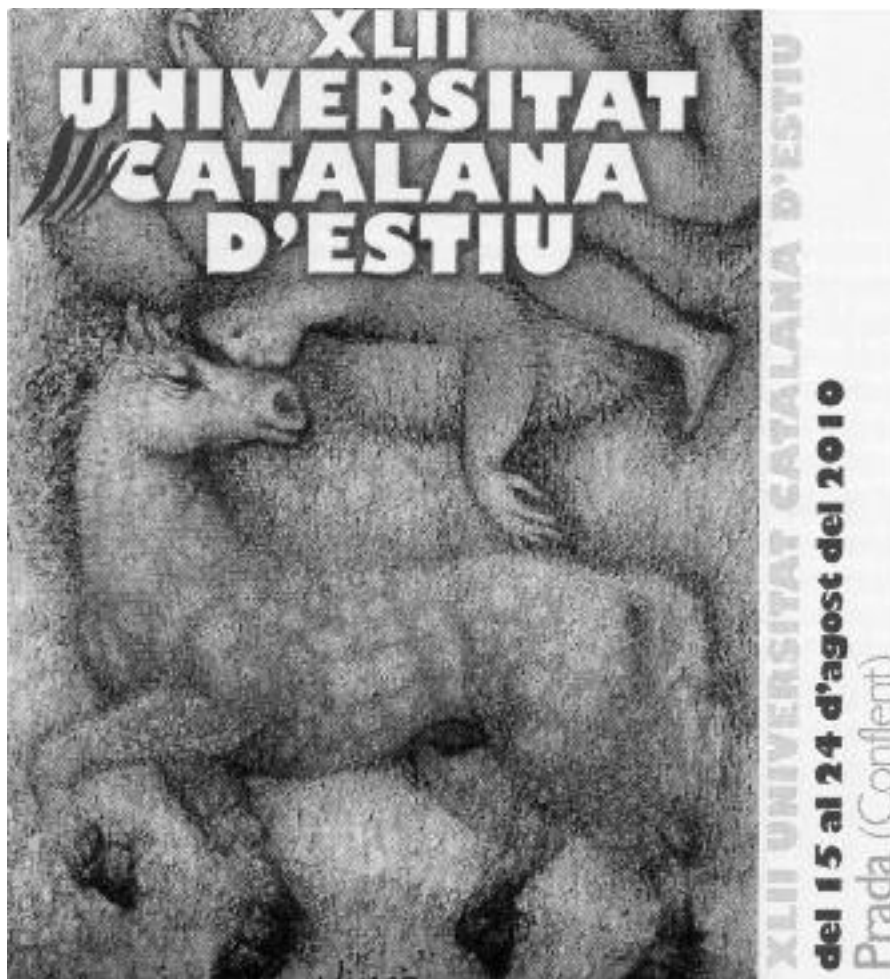
necessita per progressar des de la pròpia ciutadania cap a la ciutadania universal és el repte que entre tots els individus (persones) que ocupem l'espai andorrà hem de saber reconstruir o reconfigurar.

Tots hi som convidats. Tots hi estem implicats.

Manuel Viusà homenatjat XLII Universitat

Per AMB

La quaranta-dosena edició de la Universitat Catalana d'Estiu homenatjarà l'artista pintor i gravador Manuel Viusà i Camps, molt conegut a Andorra, on va residir un temps del seu exili junt amb la seva esposa, l'escultora i gravadora Gertrudis Galí i Mallofré. L'any 1948 van marxar de Catalunya per raons polítiques amb les seves filles, Adela, Joana i Núria cap a Canet Plage, on va néixer el quart fill, Jordi, i el 1956 van marxar a París. Va rebre la creu de Sant Jordi el 1989, però no la va poder recollir personalment en no tenir permès entrar legalment a territori espanyol. Després d'una breu estada a Veneçuela (1979-81), el matrimoni Viusà-Galí va venir a Andorra, on vivien dues dels quatre fills, la Joana i la Núria, des dels anys 70. Ja el 1973 havia col·laborat en la revista *Claror*. Manuel Viusà va crear el Centre de Gravat d'Encamp, arran de la mort de la seva filla Núria, també pintora i gravadora, i de la néta, Meritxell, en els aiguats de 1982, i el va dirigir durant dotze anys, en què va alternar estades a Andorra amb estades a París. Després de la seva mort, el 1998, i sense poder assabentar-se'n, va propiciar que un dels tallers que s'imparteixen a Prada des de l'any 2001 sigui el de gravat, impartit per la professora Gemma Rufach, que va ser alumna seva. L'acte de cloenda, dimarts 24, homenat-

Angel saludant un cavall que passa, Manuel Viusà (1988)

jarà l'artista amb els parlaments del crític d'art Daniel Giralt-Miracle, la seva filla Joana Viusà i Galí, Pasqual Maragall i Salvador Giner. El cartell d'enguany és obra seva.

La XLII UCE del 2010 es durà a terme del 16 al 24 d'agost a la seu habitual del liceu Renouvier de Prada de Conflent. Aquesta plataforma de reflexió i debat, intel·lectual i polític, enguany tindrà la nova incorporació del filòsof Jordi Sales i Coderch com a rector.

Josep Huguet, conseller d'Innovació, Universitats i Empresa de la Generalitat de Catalunya; Joan Castex, batlle de Prada; Joan Francesc Mira, historiador

de l'IEC, i Jordi Sales, rector de la Universitat Catalana d'Estiu n'iniciaran l'edició, dilluns dia 17, amb l'acte inaugural del migdia.

L'activitat diària a l'UCE comença de les 9 a les 12 del migdia amb els cursos i els seminaris. A les 12 del migdia i a les 17 es realitzen els actes públics de reconeixement (homenatges i conferències). En els actes rellevants, entre d'altres temes, es tractarà sobre el corredor mediterrani, els centenaris del naixement de Màrius Torres i Jaume Vicens Vives, sobre Pompeu Fabra, el retrobament amb l'Alguer, el sincrotó Alba i la llei catalana del cinema.

a Prada en el marc Catalana d'Estiu 2010

Després del dinar es pot assistir als tallers, de 15 a 17 i de 17 a 19 h de la tarda, a les sessions de l'àrea pluridisciplinària i als debats i taules rodones. Cada vespre i per a tots els matriculats hi ha concerts i espectacles, a les 21, a la plaça de la vila de Prada, a la vela del liceu i a l'església de Sant Pere de Prada, a més de teatre a l'amfiteatre del liceu. A partir de les 11 de la nit, cada dia hi ha una programació de cinema en català a la sala Lido de Prada.

Hi haurà cursos de temes d'interès i actuals en les diverses àrees de ciències de la natura, salut, tecnologia, ciències socials, humanitats i formació cultural, que es concreten en els títols següents:

- Àrea de ciències de la natura: *Paisatge i biodiversitat als Països Catalans: coneixement i gestió*, coordinat per Martí Boada (Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals, UAB). Dins del curs, el dia 20 Èric Jover, director de l'Observatori de la Sostenibilitat d'Andorra, impartirà el tema **Efectes del canvi climàtic a l'alta muntanya**.
- Àrea de ciències de la salut, coordinat per Jordi Craven-Bartle (hospital de la Santa Creu i Sant Pau, UAB): *El sistema d'emergències a Catalunya; la campanya de la grip nova 2009; i l'atenció a la dependència*.
- Àrea de ciència i tecnologia: *El làser, cinquanta anys*, coordinat per Núria Ferrer i Anglada (UPC)
- Àrea d'economia: *El món global després de la crisi*, coordinat per Òscar Mascariella (UB i Centre d'Anàlisi Econòmica i de les Polítiques Socials)
- Àrea de pensament: *La problemàtica identitat europea*, coordinat per Josep Montserrat (UB) i Xavier Serra (UV) i *L'assaig d'idees en la literatura catalana contemporània*, coordinat per Pompeu Casanovas (UAB), Xavier Serra (UV) i Jordi Sales (UB). Amb el suport de la Societat Catalana de Filosofia de l'IEC.
- Àrea de dret: *El dret civil català 50 anys*

després de la Compilació del Dret civil especial de Catalunya, coordinat per M. Esperança Ginebra (UB) i amb el suport del Departament de Justícia (GdC). El dia 21, el tema **L'aplicació del dret català a Andorra** serà impartit per l'advocat Miquel Àngel Canturri.

- Àrea de llengua: dins els cursos oferts, Alexandra Monné (Universitat d'Andorra) impartirà **La interrelació dels usos lingüístics amb els diferents grups lingüístics presents a Andorra**, del 17 al 21.
 - Àrea de literatura: cursos coordinats per Joan Alegret (UIB) i Vicent Brotons (UA)
 - Àrea d'història: cursos coordinats per Jordi Casassas (UB)
 - Àrea de música, cursos coordinats per Jaume Carbonell (UB)
 - Àrea d'història de l'art: cursos coordinats per Jaume Carbonell (UB)
 - Àrea de cinema i audiovisuals, cursos coordinats per Jaume Vidal (Obra Cultural Sa Nostra)
 - Seminaris d'investigació: cursos organitzats per la Universitat Oberta de Catalunya, la Universitat de Perpinyà i la Universitat de València
 - Formació cultural de coneixement de la història i la llengua catalana.
 - Jornades científiques i professionals: 6s Jornades sobre el cristianisme al segle XXI, 4s Jornades de l'Església plural, 25s Jornades sobre cooperativisme de la Fundació Roca i Galès, Jornada de premsa comarcal, 25s Jornades d'Agricultura, 7a Jornada de l'IEC a l'UCE de Prada, Jornada de patrimoni, jornada Identitat i turisme, i Jornades de la Fundació Josep Irla a l'UCE.
- Cada tarda, de 15 a 17 h, es realitzen els tallers de temes tan variats com televisió, jardineria, alimentació, viticultura, llengua japonesa, omnitologia, història, grafologia, música, cançons populars, dansa, sardanes, ball de bot, muntanyisme, glosat menorquí, petanca, esports i nines de porcellana. El taller de gravat, que amb tant èxit de participació ha tingut lloc els darrers anys, es dedicarà al **Gravat calcogràfic: l'aiguafort**, impartit per Gemma Rufach del 17 al 18 i del 20 al 23 d'agost.

Als vespres hi ha cinema en català (*Cinema Paradiso*, *Damià Huguet*, *Càntic*, *Miquel Bauçà poeta invisible*, *La bomba del Liceu*, *La passió d'Emili Darder*, *L'últim*, *El metre*), concerts de música clàssica i actual en català a la plaça de la vila, i altres espectacles a càrrec d'artistes procedents d'arreu del territori de parla catalana (*Crescendo*, *Blues de Picolat*, *L'Agram*, *Oprimits*, *Bikemel*, *Aspenat*, *Moisès Coll*, *Dept*, *Mateu Matas* i *Macià Ferrer*, *Els Mariners del Canigó*, *Cor Jove dels Països Catalans*, *Cobla Casanoves*, *Grup teatral El Teló de l'Alguer* i *La Vella Dixieland*).

La matrícula per als cursos i activitats i l'estada completa a la UCE costa 440 euros (del sopar del dia 16 a l'esmorzar del dia 24), amb allotjament a la residència d'estudiants del liceu Renouvier. Cada any la SAC, amb el suport del departament d'Ensenyament Superior, del ministeri d'Educació i Cultura, atorga uns ajuts per al 90% de la matrícula per als estudiants d'Andorra que estiguin interessats a participar-hi, a més de reservar dues de les places a estudiants del lectorat de català de Praga. Per als joves de 14 a 17 anys hi ha la universitat per a joves, amb activitats dirigides per monitors especialitzats els mateixos dies.

La 23a Diada andorrana que organitza la SAC amb el patrocini del departament de Cultura del ministeri d'Educació i Cultura, i que posteriorment es publicarà, tindrà com a tema central *Andorra i els seus ciutadans*, en el marc de les jornades especialitzades de l'UCE. Serà durant tot el dissabte 21 d'agost, en què es presentaran les ponències seguides de debat. L'assistència a aquest acte concret és gratuïta i oberta a tothom. Aquesta activitat està acreditada per la Universitat d'Andorra, i els estudiants que hi participin poden demanar a la SAC la certificació corresponent. Podeu veure'n el programa complet a www.uce.cat i també a www.sac.ad

Conveni marc de reconeixement i col·laboració entre l'Institut d'Estudis Catalans i la Societat Andorrana de Ciències

Signat el 2 de juny del 2010 a Barcelona

Èric Jover, Salvador Giner, Àngels Mach, Ricard Guerrero, secretari científic de l'IEC, i Antoni Pol

Salvador Giner, president de l'Institut d'Estudis Catalans i Àngels Mach, presidenta de la Societat Andorrana de Ciències, en el moment de la signatura

A l'entorn de la conferència

Les conseqüències del Tractat dels Pirineus [1659] per a Andorra i el territori pirinenc català

Per Pere Caveró i Muñoz

Soci núm. 50

El doctor Òscar Jané i Checa presenta en *Les conseqüències del Tractat dels Pirineus per a Andorra i el territori pirinenc català* una visió, certament sintètica, contextualitzada i en certa manera nova.

El Tractat dels Pirineus és el resultat de la guerra dels Trenta Anys, entre les monarquies espanyola i francesa, que dóna lloc a un període de tranquil·litat europea fins a la Revolució Francesa.

La necessitat d'un tractat entre les monarquies espanyola i francesa es fa palesa en dues estratègies diferents. La monarquia francesa reivindica el Pirineu com a frontera *definitiva i natural*. La monarquia espanyola centra els esforços en els Països Baixos; el Rosselló i el voltant esdevenen una peça poc important. La missió negociadora de la monarquia espanyola no inclou cap català ni coneix el territori, parteix de la base que el tractat n'és un més, no definitiu i per negociar posteriorment en una situació de força. La monarquia francesa, que té l'assessorament de catalans, que coneixen a bastament el territori, serva l'avantatge de voler una frontera definitiva que li permet completar i dibuixar l'Hexàgon. Ensenms, la monarquia espanyola té un gran patrimoni molt dispers i mal comunicat que no li permet concentrar forces ni recursos.

Òscar Jané i Checa durant la conferència

El tractat serà definitiu. El poder francès s'implantarà. Aquest poder [monàrquic francès] és més present, és més a prop d'Andorra, on es fa més present amb el temps —el conferenciant ha publicat *La identitat de la frontera pirinenca. Efectes socials i polítics al nord de Catalunya* des de la creació de Mont Lluís (1677-1698), on ressenya, esbiaixadament alguna relació amb Andorra.

El tractat no té repercussions a curt termini per a Andorra, s'ha de parlar (negociar) amb un altre veí: el que controla la duana i la frontera.

Òscar Jané i Checa va esmentar algun fet puntual entre el tractat i Andorra, i hi afegí que no coneixia cap estudi sobre aquesta relació.

Cicle de conferències 2010:
50 anys de contracepció hormonal
Amb el suport del ministeri d'Educació i Cultura
i del comú d'Andorra la Vella

Dilluns 26 de juliol del 2010

Presentació del llibre

L'energia a Andorra.

22a Diada andorrana a la 41a UCE

edició publicada amb el suport de Forces

Elèctriques d'Andorra (FEDA).

Recull les ponències presentades en la 22a Diada andorrana a l'UCE el 22 d'agost del 2009, patrocinada pel ministeri d'Educació i Cultura.

A les 12 del migdia al MW, Museu de l'Electricitat, av. de la Bartra, Encamp

Del 16 al 24 d'agost del 2010

XLII (42a) Universitat Catalana d'Estiu

Al liceu Charles Renouvier, Prada de Conflent. Cursos, tallers, seminaris, formació cultural, jornades científiques i professionals, actes i homenatges, espectacles. Més informació al web www.uce.cat

Dissabte 21 d'agost del 2010

23a Diada andorrana a la XLII Universitat Catalana d'Estiu de Prada de Conflent "Andorra i els seus ciutadans"

Ponències i debats tot el dia al liceu Renouvier, a Prada de Conflent Assistència lliure Amb el suport del ministeri d'Educació i Cultura

18 i 19 d'octubre del 2010

5s Debats de recerca:

"La transferència tecnològica pública i privada"

A la sala d'actes de Banc Internacional i Banca Mora, av. Meritxell 96, Andorra la Vella En col·laboració amb el departament d'Ensenyament Superior i Recerca del Govern

Dissabte 23 d'octubre del 2010

7s Trobades Culturals Pirinenques

El Pirineu 1.000 anys després: visions de futur

Ponències i debat per tot el dia a la Seu d'Urgell Organitzades per: Àrea de Recerques del Berguedà, Centre d'Estudis Comarcals de l'Alt Urgell, Centre d'Estudis Ribagorçans, Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès, Ecomuseu de les Valls d'Aneu, Institut d'Estudis Aranesi, Institut d'Estudis Ceretans, Pirineufòrum i Societat Andorrana de Ciències

Data per confirmar

Conferència
La contracepció hormonal, mites i realitats